

SZÉP OTTHONOK PROGRAM A SELLYEI JÁRÁSBAN

VÉGTELEN LEHETŐSÉG – KOMPLEX FELZÁRKÓZTATÁSI
MODELLPROGRAM A SELLYEI JÁRÁSBAN
EFOP-1.5.1-17-2017-00005 AZONOSÍTÓ SZÁMÚ PROJEKT

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

KATOLIKUS KARITÁSZ – CARITAS HUNGARICA

A Katolikus Karitászt a Magyar Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete. Egyházi jogi személyiségű közcélú humanitárius szervezetként korra, nemre, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül segíti a rászorulókat szociális intézmények fenntartása és különböző segélyprogramok, akciók útján.

A Karitászt annak a nemzetközi hálózathoz a tagja, amely a világ 165 országában van jelen és ugyanazon küldetéstudatból fakadóan valósítja meg a felebaráti szeretet és rászorulókat segítésének krisztusi parancsát. A segélyszervezet hazai hálózatának részei: az országos központ (Katolikus Karitászt – Caritas Hungarica), a 16 egyházmegyei központ, az általuk fenntartott intézmények és a több mint 800 plébániai csoport, melyekben közel 10.000 önkéntes tevékenykedik rendszeresen. A szervezet munkáját 8 fő tevékenységi terület mentén végzi: családok segítése, idősgondozás, szenvedélybetegek segítése, fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek támogatása, hajléktalanoknak ellátása, hátrányos helyzetű kisebbségek segítése, menekültek és üldözött keresztények támogatása és katasztrófa-helyzeti segítségnyújtás.

A Katolikus Karitászt hazánk egyik legnagyobb karitatív szervezeteként hosszú évek óta vesz részt országszerte felzárkóztató célú és öngondoskodást segítő programok kidolgozásában és megvalósításában. A Sellyei járást 38 településén 2018. eleje óta van jelen a segélyszervezet a *Végtelen lehetőség – Komplex felzárkóztatói modellprogram a Sellyei járástban* címmel EFOP-1.5.1-17-2017-00005 azonosító számú projekt keretében szociális-, oktatási- és közösségfejlesztést célzó szolgáltatásaival. A Karitászt 2018 nyarán Kísszentmártonban, a hozzá tartozó Majláthpuszta szegregátumban és Téstenben hozott létre Jelenlét Pontokat, melyek a települési problémákra és hiányokra reagálva komplex közösségi térként funkcionálnak. 2020. nyarától további öt ormánsági kistépülésén, Drávaiványi, Sósvertike, Lúzsok, Piskó és Vejtí falvaiban kezdték meg feladatukat a szervezet munkatársai mindennapi szociális segítői jelenléttel.

PROJEKT CÍME, AZONOSÍTÓJA:

Végtelen lehetőség – Komplex felzárkóztatói modellprogram a Sellyei járástban EFOP-1.5.1-17-2017-00005 azonosító számú projekt

PROJEKT IDŐTARTAMA:

2018.03.01.–2022.05.29.

PROJEKT CÉLJA ÉS TEVÉKENYSÉGE:

A projekt célterülete a sellyei járást, amely egyike annak az 5 járástnak, amelyekben a gazdasági, infrastrukturális, társadalmi és munkaerő-piaci hátrányok a legnagyobb mértékű halmozódást mutatják, s ahol a szegénységben élő népesség aránya lényegesen magasabb a magyarországi átlagnál. A fejlesztés célja az érintett járást településeinek további leszakadásának fékezése, megállítása, a járástban belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a helyi közösségek fejlesztésével, a lakosság életésélyeit, életminőségét, szolgáltatásokhoz való hozzáférését, mobilitációját, közösségi kapacitásainak aktivizálódását szolgáló beavatkozásokkal; a kapacitás hiányos és alulmotivált szolgáltatások fejlesztésével és szükség szerinti pótlásával, a szolgáltatások összekapcsolásában rejlő lehetőségek kiaknázásával.

ALKALMAZOTT MÓDSZEREK:

Járást diagnózis készítése során a feltárt problémákra modell programok, szolgáltatások kipróbálása, működtetése a komplex felzárkóztató eszközökkel a jelenlét alapú szociális munka keretében.

A sellyei járástban összesen 38 település található. A Végtelen Lehetőség projekt során kiemelten 12 településen (Téseny, Kísszentmárton+Mailáthpuszta, Csányoszló, Baksa, Baranyahídvég, Besence, Drávasztára, Kíssasszonyfa, Magyar-mecske, Markóc, Okorág, Ózdfalu) nyújtjuk szolgáltatásainkat. Melyek közül 2 településen (Kísszentmárton, Téseny) Jelenlét Pont (napi rendszerességgel), 2 településen (Csányoszló, Mailáthpuszta) Mobil Jelenlét Pont (heti rendszerességgel). Utazó Jelenlét Szolgáltatással kiemelten 10 településen (Baksa, Baranyahídvég, Besence, Drávasztára, Kíssasszonyfa, Magyar-mecske, Markóc, Okorág, Ózdfalu) (heti, havi rendszerességgel) vagyunk jelen a közösségek életében. A további 26 településen pedig a felmerülő igények, szükségletekre reagálva, az együttműködő partnerek által jelzett nehézségekre reflektálva nyújtjuk a szolgáltatásainkat a célcsoport számára.

EREDMÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK:

Jelenlét Pontok: Téstenben és Kísszentmártonban működtettünk jelenlét pontokat, közösségi tereket, ahol különböző szolgáltatásokat nyújtunk a helyi lakosok számára.

Mobil Jelenlét Pontok: Csányoszlón az IKSZT-vel együttműködve heti rendszerességgel tartunk fejlesztő és tanulás segítő foglalkozásokat, foglalkozunk szociális ügyintézéssel. Igény és szükséglet jelzése esetén keressük a családokat. Mailáthpusztán heti rendszerességgel nyújtunk szolgáltatásokat, a közösségépítést helyeztük fókuszba, ez a település alapvetően egy szegregált településrész, ahol a szociális problémák halmozódnak a családokban. A gyerekek és a felnőttek számára különböző szabadidős programokat szerveztünk, a tanulás segítő módszerek fókuszban vannak, továbbá az egyéni szociális ügyintézés is folyamatos.

Utazó Jelenlét Szolgáltatás: A járás összes településén nyújtanak szolgáltatást, de kiemelten 10(+2) települést látogatnak heti-havi rendszerességgel. A szolgáltatások elsősorban a településen élők igényeitől függ, de vannak szolgáltatások, amit mindenhol biztosítunk. Pl. játszóbusz, kézműves foglalkozás, szociális ügyintézés, kríziskezelés, családi rendezvények. A problémák jelzése direkt és indirekt módon történik a célcsoport részéről ezen programokon való részvételük során. A szolgáltatással kapcsolatban pozitívak a tapasztalatok.

TEVÉKENYSÉGEK A PROJEKTBEN:

Járési szinten: Helyzetfelmérés, diagnózis, Együttműködések erősítése, Járési Szolgáltatói Kerekasztal, Járési Fejlesztési Fórum, Szakmai Konferencia, Sellye Járési Információs és szolgáltatási honlap aloldal és online tudástár

Jelenlét Pontokon: Szakmai műhely, lakossági fórum, Tanoda jellegű tevékenység, tanulást segítő felzárkóztatás, felkészítés, gyermekjátszó klub (vezetett fejlesztő célú és szabad játék, bábozás, stb.), szülő klub (mesélés, gyermekápolás, nevelés, stb.), „Mese délután”, „Kézművesek órája” - tematikus gyermekfoglalkozás. Családi nap - zenés, közösségi programok a gyermekek és szülők bevonásával, műsoraival, „Tudatos háztartás” - ismeretterjesztő klub a családoknak (olcsó háztartásvezetés, takarékoskodás, praktikus vásárlási, főzési tanácsok, pénzbeosztás, közösségi segítség, stb.).

Kölcsönző: gyermekápoláshoz szükséges eszközök (babaápolási eszközök, gyógyászati segédeszközök) továbbá kályha.

Közösségi mosási lehetőség, tetvességet megelőző és megszüntető program működtetése.

Felnőtt klubok, prevenciós csoportok, klubok (fiataloknak és felnőtteknek), nyári napközis és bentlakásos táborok, rendezvények.

Utazó Jelenlét Szolgáltatás: Játszóház programok, játszóbuszos szolgáltatás, Mobil Jelenlét Pont működtetés (kézműves fogl; ifi klub, játékok, filmklub, stb), családi-, gyermek rendezvények, ügyintézés, kríziskezelés.

Fejlesztő szolgáltatások:

- gyógypedagógus,
- fejlesztőpedagógus a Jelenlét Pontokon (heti 20 óra)
- fejlesztőpedagógus az óvodákba (heti 20 óra)
- logopédus a Jelenlét Pontokon
- meseterapeuta
- szupervízor
- addiktológiai konzultáció
- mediáció

Képzések szakembereknek és célcsoportnak:

- Peremhelyzetű és kirekesztett csoportokkal végzett közösségi és szociális munka
- Közösségi munka
- ECDL tanfolyam
- Értsük egymást jól!
- Egészségesebb munkahelyi közösségek program (munkahelyi egészségfejlesztés, stressz-addiktológiai témakör)
- Egészségesebb, biztonságosabb iskolaközösségek program (kortárs erőszak, zaklatás prevenciója)
- Elsősegély előadások édesanyáknak a sellyei Egészségfejlesztési Irodával együttműködve

Szakmai tapasztalatcsere, tanulmányút: Magyar Máltai Szeretetszolgálat által megvalósított Végtelen lehetőség munkatársaival a kunhegyesi járásban (Tiszabő, Tiszagyenda, Tiszabura) találkoztak a sellyei járás Végtelen lehetőség Projekt munkatársai

Szakmai rendezvények járási szinten:

- Járési Szolgáltatói Kerekasztal (9 alkalommal)
- Járési Fejlesztési Fórum (16 alkalommal)
- Szakmai konferenciák (6 alkalommal)

Célcsoport támogatása, aktivizálása innovatív programokkal a Katolikus Karitás Végtelen projektjében:

- Akarom Program (öngondoskodást elősegítő program családoknak)
- Szép Otthon Program (lakhatási életkörülményeket segítő program)
- Zöldellő Kertek Program (háztáji gazdálkodást és kiskert program az öngondoskodás támogatása)
- Példakép Program (mintaadók szerepe a járásban, iskolai sikerességet, pályaválasztást támogató program köznevelési intézményben és a jelenlét pontokon)
- Családi napok (közösségszervezést, közösség erősítését célzó program)

A projektről további tájékoztatást nyújt:

dr. Boros Julianna szakmai vezető

Katolikus Karitás - Caritas Hungarica

Végtelen lehetőség – Komplex felzárkóztatási modellprogram a Sellyei járásban címmel EFOP-1.5.1-17-2017-00005 sz. projekt

Mobil: 06/70/601-5329, E-mail: boros.julianna@caritas.org.hu

További információk elérhetők a projekt honlapján:

Végtelen lehetőség – Komplex felzárkóztatási modellprogram a Sellyei járásban címmel EFOP-1.5.1-17-2017-00005 sz. projekt online elérhetősége:

www.karitasz.hu, Végtelen lehetőség - Katolikus Karitás (karitasz.hu)

SZÉP OTTHONOK PROGRAM A SELLYEI JÁRÁSBAN

A „Végtelen Lehetőség” csapata 2021-ben

„Azzal, hogy Besence bekerülhetett a Szép Otthonok Programba sok család számára jelentett segítséget, és további ösztönzést adott az otthonuk szebbé tételére. Polgármesterként jó volt látni a lelkesedést és az egymásnak való segítséget. Köszönjük a Karitásznak a támogatását, és Utazós csapatának a lelkes munkát, és sok esetben a türelmet”

Gergics Melinda (Besence község polgármestere)

ÖNGONDOSKODÓ HÁZTARTÁSOK – SZÉP OTTHON PROGRAM 2019-2020

A lakások felszereltsége, komfortossága lényegesen befolyásolja a benne élők életminőségét. A KSH 2016-ban összegzett, a lakáskörülményekről szóló felmérésének egyik megállapítása az, hogy a községekben élők lakásaiban elvégzett felújítási és korszerűsítési munkák aránya az országos átlag alatti volt. Baranya megyében, ahol a Sellyei járás található 4 269 komfort nélküli szükséglakásban, és 4 443 félkomfortos lakásban éltek, ami az összes (147 204) lakás 5,91 százaléka. (Központi Statisztikai Hivatal, 2016)

Komfort nélküli ház homlokzati képe Kisszentmártonban

Szép Otthon Program előtt Kisszentmártonban lakóház

2017-ben indított el a Katolikus Karitásznak egy fejlesztési programot.

A program célja: az otthonok komfortjának, higiéniájának, tisztaságának, rendjének növelése, az öngondoskodás elősegítése, az élhetőbb lakáskörülmények kialakítása támogatással és a család aktív bevonásával.

A VÉGTELEN LEHETŐSÉG PROGRAM RÉSZVÉTELE A SZÉP OTTHONOK PROGRAMBAN

A Végtesen lehetőség program 2019-ben csatlakozott a Katolikus Karitászmár működő fejlesztési programjához.

A program egy szándéknyilatkozattal, és támogatói szerződéssel indult, melyekben a támogatott vállalja a programmal járó feladatok elvégzését. A feladatok a programban résztvevők saját otthonainak felújításához kapcsolódnak. A program több szintű támogatásból áll, melyek egymás után következnek, a támogatási szintek befejezésének igazolása után. A résztvevők a lépcsőfokokban minden szükséges eszközt megkapnak, amelyekkel a felújítási munkálatokat el tudják végezni.

A tevékenység elején ki kellett választani azokat a családokat, akik ezekkel a korlátozott mértékben elérhető természetbeni eszközökkel tényleg tudnak minőségi javulást elérni a saját lakóingatlanjaikon. Nagyon sok olyan család is jelentkezett a programban való részvételre, akik annyira leromlott állapotú ingatlanban élnek, hogy azon ilyen mértékben rendelkezésre álló támogatással valós minőségi változást nem tudtak volna elérni.

Veszélyesen leromlott állagú ház Kísszentmártonban

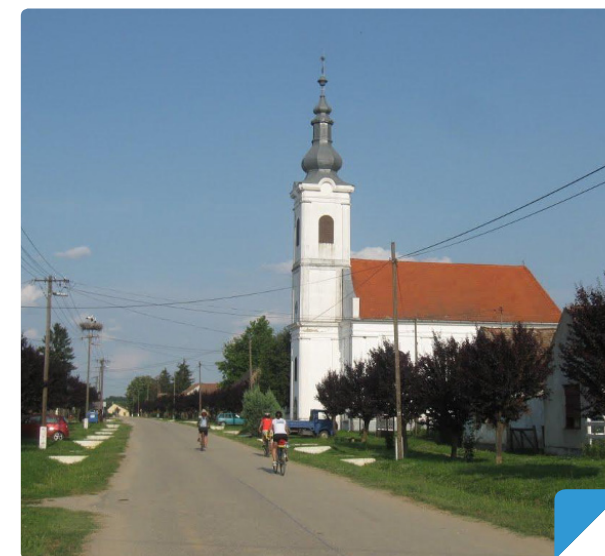
Vizes, salétromos konyha Sósvertikén

Beomlott mennyezetű szoba Sósvertikén

A programba bevontakról előzetesen a települési polgármesterekkel, valamint helyi segítőkkel egyeztetünk.

A program indulásakor a Jelenlét pontok településein, Tésényben és Kísszentmártonban illetve Hircsenre vontunk be 40 kiválasztott családot, mivel e településeken volt a legtöbb ismeretünk az itt élő emberekről.

Kísszentmárton falukép

Később már járási szinten is elkezdtek megvalósítani a tevékenységet. A települések kiválasztásának alapja a projekt kapcsán elkészült járási szintű diagnózis volt, de saját tapasztalatainkra is építettünk.

A program során tárgyi és természetbeni támogatást nyújtottunk. A cél az volt, hogy a családok maguk lássák el a saját lakhatásukat komfortosabbá tevő feladatokat, vagy ha erre valamilyen okból kifolyólag nem képesek, akkor a közösségükben keressenek ehhez segítséget. Többször megtapasztaltuk, hogy a helyi családok ennek érdekében össze tudnak fogni, ami korábban nem feltétlenül volt jellemző.

Mielőtt elkezdődne a megvalósítás minden családdal végbemegy egy egyéni tervezési folyamat, amelynek során megbeszéljük és dokumentáljuk, hogy mi az, ami ennek a programnak a részeként meg tud valósulni az ingatlanban. A program maga három szinten, lépésben működik:

1. lépés: az udvar rendbetétele

Felmértük a célcsoporttal, érintettekkel közösen a problémákat és meghatároztuk a megvalósítani kívánt célokat. Megbeszéltük a feladatokat és a vállalásokat. A felmérést és az előzetes megbeszéléseket követően megvásároltuk a szükséges eszközöket, és kiszállítottuk szerszámokat, gereblyét ásót, hulladékzsákokat a lakókörnyezet rendezéséhez. Az alapos takarítást, a szemét elszállítását követően a füvesítést, a virágpalánták ültetését a támogatottak többnyire önkéntesből, esetleg önkormányzati segítséggel végezték.

A programba belépőknek fontos kritérium volt, hogy az udvar rendbetétele után a lakókörnyezetükben bekövetkezett változást őrizni kellett, s lehetőség szerint javítani.

Kertiszerszámok átadása
Sósvertikén

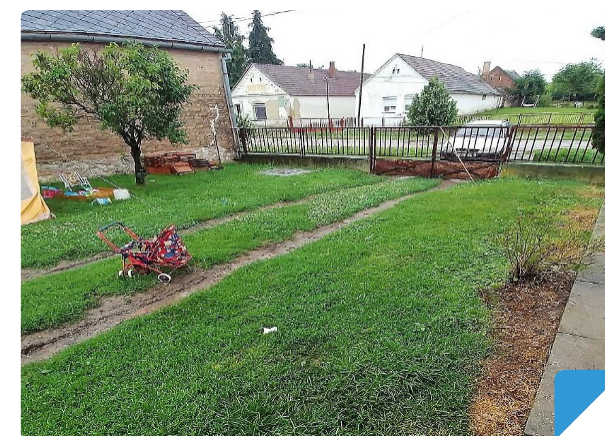
Néhány udvar képe a felmérés idején:

Sósvertikei udvar rendrakás előtt

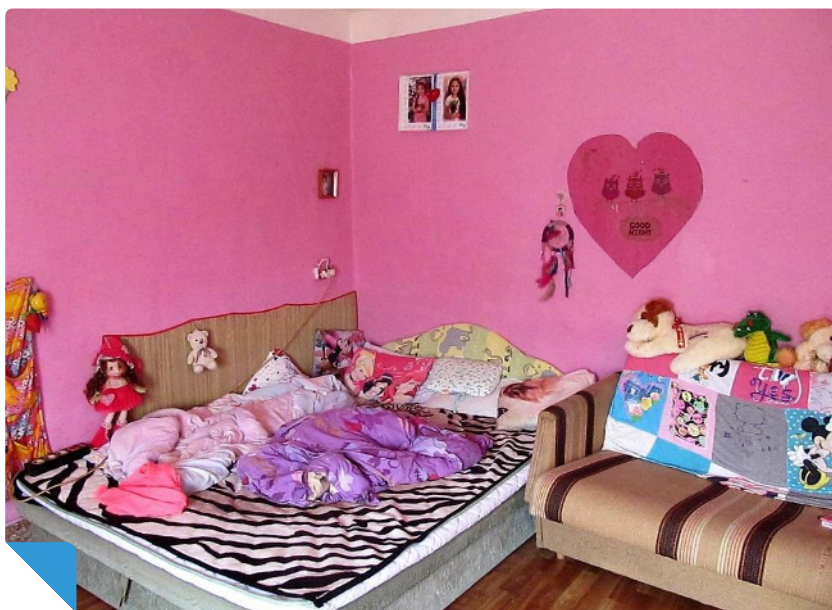
Besencei udvarkép rendrakás előtt

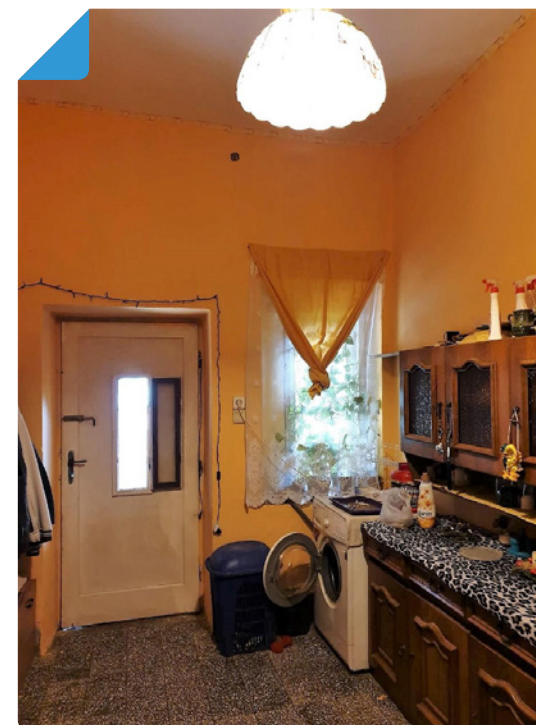
Tésényi udvar takarítás után

2. lépés: falak javítása, tisztasági festés, a helységek takarítása fertőtlenítés

Az udvar rendbetételét minden esetben ellenőriztük, és dokumentáltuk. Amennyiben hiányosságokat tapasztaltunk, javaslatot tettünk a változtatásra, hiszen továbblépni a programban csak ezt követően lehetett. Ez a házak belső festése és a belső terek festés utáni takarítása, rendbetétele. Kivételt képeztek azok az ingatlanok, amelyeknél a szabadon felhasználható pénzeszközből a falak vakolásához, vagy aljzatbetonozáshoz szükséges anyagokat vásároltak. Voltak, akik a fürdőszobát csempézték, Tésényben és Kisszentmártonban nyílászárókat cseréltek a harmadik lépéshez járó szabadfelhasználású keretből. Ezeknél az ingatlanoknál az elvégzett munka után következtek a festési és takarítási feladatok. Ettől függetlenül a programban résztvevő családok mindegyike megkapta a festési munkálatok előkészítéséhez szükséges glettet, és szerszámokat, mészt, vagy diszperziós festéket, takarítószeret.

Festés utáni gyerekszoba Besencén

Konyha festés után

Szoba Sósvertikén festés és takarítás után

3. lépés: Szabadfelhasználású keret összeg

A harmadik lépcső egy úgy nevezett szabad keret felhasználás. A rendelkezésre álló összegből minden család szabadon választhatott a ház szépítéséhez szükséges építőanyagot, burkolóanyagot.

Volt arra példa, hogy ennek keretein belül nyílászárókat építettek be, ereszcatornákat építettek, PVC padlót raktak le, megrokkadt falakat támogattak meg vagy építették újra gipszkartonból, illetve szükség szerint hiányzó vakolatrészeket pótolták.

A Szép Otthonok Program legbonyolultabb része volt ez a fázis. A résztvevők elmondták kívánságaikat, azokat összegeztük, megpróbáltuk egy-két áruházból beszerezni a termékeket, majd kiszállítottuk a helyszínre.

A családokkal folyamatosan kapcsolatban álltunk, tanácsokkal segítettük őket a megvalósításban, ezáltal pedig egy bizalmi viszony is ki tudott épülni köztünk. A tapasztalatunk az, hogy ez a fajta mentorálás a program kiemelkedően fontos része. Enélkül elképzelhetetlen lett volna, hogy a családok lakóingatlanjainak állapotjavítása megtörténjen.

A kifestett szoba új PVC borítást kapott

Ablakcsere Tésényben

A megújult fürdőbe boiler került

2020-ban besencei, sósvertikei családokat vontunk be, de egy-egy háztartás Csányoszróból és Hegyszentmártonból is bekerült a programba.

A legnehezebb feladat rögtön az elején adódott – a háztartások kiválasztása. A járás településeinek lakói között szóbeszéd útján hamar elterjedt az előző évben részt vett tésenyi és kisszentmártoni családok által a program eredményessége. Ekkor már komoly túljelentkezéssel szembesültünk. Megkerestek bennünket a járás számos településéről.

Sokkal több rászoruló családot ismertünk meg, mint akiket a programunkba be tudtunk vonni. Olyan családok kerültek a programba, akik vállalták az élhetőbb lakáskörülmények kialakítását a családjuk aktív bevonásával.

A családok kiválasztásánál láthatóak voltak, hogy megjelentek konfliktusok is. Ezek részben abból fakadtak, hogy voltak olyan családok, akik kimaradtak a projektből, egyrészt a program keretei, másrészt a lakóingatlanok állapota miatt. A programba bevontak közül előfordult – szerencsére ritkán - hogy nem végezték el tisztességesen az előre kiszabott feladatokat. Ezen családokat szükséges volt intenzíven segíteni, támogatni, mentorálni ahhoz, hogy ösztönözve legyenek és később a szükséges munkákat elvégezzék. Ezeket a konfliktusokat folyamatosan kezelni kellett, és igyekeztünk facilitálni, mediálni ezeket a helyzeteket.

Összefoglaló tapasztalatok a Szép Otthonok Programról

A program konkrét eredményeként értékelhető, hogy több családnak sikerült a leromlott állapotú lakóházának állapotán javítani. 2019-ben 40 családot tudtunk bevonni, 2020-ban 25, 2021-ben pedig szintén 25 családot vontunk be a járás településeire.

Nagyon fontos eredményként értékeljük, hogy a szolgáltatás által elért településeken a családok és a közösségek egymás segítésére együtt tudtak működni. Ez nem csak a helyreállítási munkák során volt tetten érhető. Azokat az építési alapanyagokat, amelyeket nem tudtak a kisbusszal elszállítani (cement, sóder, kavics) azt nagyobb teherautókkal szállították a településekre, melynek lepakolásában aktívan részt vettek a helyi lakosok, nemcsak az adott, programban érintett család tagjai.

A programba bevont családokról a helyi polgármesterekkel mindenütt tájékoztattuk a projekt tevékenységéről. A járás településeire sikerült kialakítanunk partneri kapcsolatokat az érintettekkel, akik értékes információkat tudtak részünkre átadni problémáikról.

A Szép Otthonok Programot A „Végtelen Lehetőség” programon belül működő „Utazós csapat” (Utazó Jelenlét Szolgáltatás munkatársai) valósította meg, akik kapcsolatban álltak a Katolikus Karitász más, a járásban működő Jelenlét Pontok munkatársaival és egyéb szereplőkkel.

Az „Utazós Csapat” a program indulása előtt

Reméljük és bízunk benne, hogy ez a tevékenység a továbbiakban, a pályázat lezárását követően is megvalósítható lesz. Részükre a megvalósítás során szerzett tapasztalataikat folyamatosan adják át. A program működtetése lehetséges más források bevonásával.

A szakmai megvalósítók szerint ennek a tevékenységnek az állami ellátórendszerbe való integrálása, adaptálása ebben a formában nem lehetséges. A különböző családokat támogató otthonteremtési kedvezmények állami szinten helyben elérhetőek, de a projekt tapasztalata az, hogy azok a családok tudtak hasonló (Falusi CSOK) igénybe venni, akiknél már lezajlott egy a lakókörnyezetük rendbetételét célzó támogató folyamat, illetve foglalkoztatási helyzetük okán stabil anyagi körülmények között élnek.

Azok a családok, akiket súlyosan érint a lakhatási szegénység nem felelnek meg a támogatás támasztotta feltételeknek. Éppen ezért a krízis intervenciós programok, mint a Szép Otthonok Program rendkívül fontosak a járásban található hátrányos helyzetű településeken.

„Szép házban jobb az életünk.” (támogatott család, Kisszentmárton)

JEGYZETEK

Szerkesztette:

Kovács Tibor, dr. Boros Julianna, Zagyva Richárd

Kiadja:**Katolikus Karitás - Caritas Hungarica****Grafikai terv, nyomdai előkészítés:**

eSCom.hu

Nyomda:

Premier Nyomda

**Végtelen lehetőség – Komplex felzárkóztatási modellprogram
a Sellyei járásban**

EFOP-1.5.1-17-2017-00005 azonosító számú projekt

www.karitasz.hu